

Bomencompensatieplan

Gemeente Nijmegen/PLANTERRA

Project:	Bomencompensatieplan Nijmegen
Projectnummer:	P804-05
Registratienummer:	20220880
Auteurs:	Iris Cockx, Rob Ahsmann
Opdrachtgever:	Thomas van der Hulst
Datum:	2 juni 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Wat is de aanleiding van dit compensatieplan?	4
1.2 Wat is het doel van dit compensatieplan?	4
1.3 Wat is de positie van dit compensatieplan?	4
1.4 Hoe zit dit compensatieplan in elkaar?	5
2. Wanneer moet iemand compenseren?	5
2.1 Wat is compenseren?	5
2.2 Wanneer moet iemand compenseren?	5
2.3 Wanneer hoeft iemand niet te compenseren?	5
2.4 Welke regels gelden er bij grote ruimtelijke projecten?	6
3. Op welke manieren kan iemand compenseren?	7
4. Hoe wordt de compensatie bepaald?	7
4.1 Hoe wordt de compensatie bepaald?	7
4.2 Wat zijn de regels bij noodkap of illegale kap?	8
4.3 Waarop zijn de compensatiebedragen gebaseerd?	9
5. Hoe wordt de compensatie uitgevoerd?	9
5.1 Hoe werkt fysieke herplant?	9
5.2 Hoe werkt financiële compensatie?	10
5.3 Hoe werkt verplanten?	10
5.4 Hoe kan fysieke en financiële compensatie worden gecombineerd?	10
6. Hoe wordt compensatie gecontroleerd?	10
7. Hoe wordt de financiële compensatie ingezet?	10
7.1 Hoe wordt de financiële compensatie verantwoord?	10
7.2 Hoe worden de middelen uit financiële compensatie besteed?	11
7.3 In welk tijdsbestek worden de middelen uit financiële compensatie uitgegeven?	11
7.4 Waar worden de middelen uit financiële compensatie geplaatst?	12
8. Hoe wordt gecommuniceerd?	12
9. Hoe wordt geëvalueerd?	12
10. Welke taken en rollen zijn er?	12
Bijlage 1: beoordelingskader kap uit het Bomenplan	13
Bijlage 2: prognose inkomsten compensatieplan	23
Bijlage 3: proces uit implementatieplan	24

1. Inleiding

1.1 Wat is de aanleiding van dit compensatieplan?

In juli 2021 heeft het college van gemeente Nijmegen het nieuwe Bomenplan met uitvoeringsagenda vastgesteld. Eén van de onderdelen uit de uitvoeringsagenda is een compensatieplan voor het compenseren van groene waarden van vergunningplichtige gekapte bomen. PLANTERRA is gevraagd een bomencompensatieplan in nauwe samenwerking met de ambtenaren van gemeente Nijmegen op te stellen. Dit plan werkt de regels rondom het compenseren van bomen uit tot een compensatieplan.

Dit plan streeft ernaar dat de regels helder en duidelijk zijn voor iedereen die bomen bezit of zich bezighoudt met bomen in gemeente Nijmegen. Dit plan geeft daarmee praktische uitvoering aan het Bomenplan en de uitvoeringsagenda. Daarnaast is dit compensatieplan de onderbouwing en leidraad voor de bijkomende werkzaamheden en de benodigde voorzieningen ten behoeve van de uitvoering van dit compensatieplan.

1.2 Wat is het doel van dit compensatieplan?

Dit compensatieplan bevat de regels rondom compensatie van bomen en bosplantsoen. Deze compensatieregels dragen bij aan de doelen uit het Bomenplan. Het Bomenplan van Nijmegen heeft meerdere doelen, namelijk:

- Gezonde bomen zo lang mogelijk behouden;
- Bomenkap zo veel mogelijk vermijden;
- Aanplant van bomen zoveel mogelijk stimuleren;
- De belangrijkste bomen in de stad een groene beschermde verbindende structuur laten vormen.

Met deze compensatieregels ontmoedigt Nijmegen het kappen van bomen en bosplantsoen. En waar het niet anders kan, zorgt zij voor het herstel van de groene waarden in de stad door het eisen financiële compensatie.

Daarnaast draagt het behoud en het herstel van groene waarden sterk bij aan de doelstellingen uit het Biodiversiteitsplan en de Klimaatadaptatiestrategie van gemeente Nijmegen.

1.3 Wat is de positie van dit compensatieplan?

De regels van dit compensatieplan zijn verbonden aan de Omgevingsvergunning voor vellen van houtopstanden, ook wel de kapvergunning. In de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) en in de bijbehorende beleidsregels is opgenomen wanneer er een kapvergunning nodig is, hoe de afweging van de verlening of weigering daarvan tot stand komt en welke plichten en voorwaarden daaraan verbonden kunnen worden of daaruit voortvloeien. Daarnaast vormt dit compensatieplan de onderbouwing voor het inrichten van de begrotingstechnische constructie die nodig is voor het beheren en uitgeven van binnengekomen financiële compensatie. Ten slotte bevat dit plan een uitwerking van de werkzaamheden die uit de financiële en fysieke compensatie voortkomen.

1.4 Hoe zit dit compensatieplan in elkaar?

Het compensatieplan is als volgt opgebouwd: het behandelt eerst de compensatieplicht en hoe deze wordt bepaald. Daarna gaat het in op hoe een boomeigenaar (of gemachtigde) kan voldoen aan de compensatieplicht en hoe de gemeente dit gaat controleren. Het plan gaat daarna in op hoe de gemeente de baten van de financiële compensatie praktisch in gaat zetten. Tenslotte staat het stil bij de communicatie en evaluatie en welke taken en rollen er zijn in het gehele proces.

2. Wanneer moet iemand compenseren?

2.1 Wat is compenseren?

Met compenseren wordt bedoeld het terugbrengen of (zoveel mogelijk/op termijn) herstellen van de groene waarden van bosplantsoen of bomen die bij kap verloren gaan. Dit gebeurt fysiek door de aanplant van nieuwe bomen en ander groen. Met groene waarden wordt bedoeld de vele waarden die groen kan hebben, zoals bijdragen aan het leefklimaat en groene uiterlijk van Nijmegen, aan de ecologie, flora en fauna, verbetering van de luchtkwaliteit en het tegengaan van hittestress.

Compenseren van bomen of bosplantsoen gebeurt fysiek, tenzij dit aantoonbaar onmogelijk is. De initiatiefnemer die het groen heeft gekapt, plant op eigen terrein bomen terug. De initiatiefnemer zorgt zo voor compensatie dichtbij waar de waarden verloren zijn, hij blijft op deze manier eigenaar van de boom en heeft zo de lusten en lasten. Als fysieke compensatie niet mogelijk is, gebeurt het financieel. Nijmegen plant van dit geld o.a. bomen en groen om de waarden op termijn alsnog te herstellen.

2.2 Wanneer moet iemand compenseren?

Als een eigenaar een boom of bosplantsoen wilt kappen waarvoor een vergunningsplicht geldt, dan kan er aan een verleende vergunning een voorschrift tot compensatie worden verbonden. In bijlage 1 is opgenomen wanneer een kapvergunning nodig is.

Afhankelijk van de situatie, de hoeveelheid te kappen bomen/bosplantsoen en de waarde van die houtopstand volgens de waarderingstabel uit het Bomenplan (zie bijlage 1), wordt de mate van compensatie bepaald. Dit geldt voor zowel bomen in gemeentelijk eigendom als bomen in privaat eigendom.

2.3 Wanneer hoeft iemand niet te compenseren?

Compensatie hangt samen met een vergunningsplicht voor kap. Compensatie hoeft niet als er geen kapvergunning nodig is voor de kap van een boom of andere houtopstand. Ook zijn particuliere percelen <300m² uitgezonderd van compensatieplicht.

Bij onderhoud in de vorm van verjongen/afzetten van bosplantsoen (natuurlijke uitloop), het terugzetten van hakhout of kandelaberen van bomen is geen compensatie nodig vanwege de natuurlijke uitloop. De houtopstand blijft immers bestaan met als doel weer uit te lopen zoals een knotwilg. In het geval van dunning geldt geen vergunningsplicht, dit is een onderhoudshandling gericht op het toekomstbestendig maken van de houtopstand als geheel en daarom is van compensatie geen sprak in dat geval.

Uiteraard vindt gemeente Nijmegen het belangrijk dat Nijmegen groen blijft. Zij waarderen daarom altijd de aan- of herplant van een boom of bosplantsoen op eigen initiatief. Dit wordt voor bovengenoemde gevallen niet voorgeschreven op basis van dit compensatieplan.

2.4 Welke regels gelden er bij grote ruimtelijke projecten?

In het geval van grotere ruimtelijke projecten, zoals projecten van woningcorporaties, herontwikkelingen en gebiedsontwikkelingen verdwijnt vaak groen, maar komt er ook groen voor in de plaats. Burgemeester en wethouders kunnen in dit geval kiezen voor het opleggen van een kwalitatieve herplantverplichting. Daarbij geldt de Ladder van behoud (zie kader 1).

Bij de vergunningaanvraag wordt gevraagd om een groencompensatieplan dat bestaat uit een afwegingsrapportage/Boom Effect Analyse (BEA) en een concrete ontwerptekening. Uit de ontwerptekening dient te blijken dat de groene waarden gecompenseerd en verbeterd worden. Bij onvoldoende groeiruimte kan er gekozen worden voor alternatieve mogelijkheden zoals gevelgroen, plantsoen of hagen. Als blijkt dat dat niet mogelijk is, gelden de bedragen uit tabel 1.

Ladder van behoud

In verschillende situaties kan aan de initiatiefnemer gevraagd worden om een afwegingsrapportage/Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen waarin naast de vitaliteit van de bomen, het effect van een verandering op een of meerdere bomen in kaart wordt gebracht. Daarnaast worden voorstellen afgewogen hoe er met behoud, kap, verplaatsing en aanplant wordt omgegaan naast de andere belangen die spelen. Uitgangspunt hierbij is 'Nee, tenzij' en gaat volgens de ladder van behoud:

- 1) Inpassing: bomen worden ingepast in het ontwerp en blijven daarmee behouden.
- 2) Aanpassing: het plan wordt zo aangepast dat de bomen kunnen blijven behouden.
- 3) Verplaatsing: onderzocht wordt in hoeverre bomen verplaatst kunnen worden.
- 4) Feitelijke compensatie:
 - a) kwalitatief compenseren: de kwaliteiten van de bestaande bomen worden vervangen door een duurzame verbetering/vervanging van het groen in de omgeving. Een grote boom met kwaliteit kan meerdere kleine bomen vervangen en vice versa.
 - b) kwantitatief compenseren: de kwantiteit van de bestaande bomen wordt vervangen door hetzelfde aantal bomen. Verhouding is dan 1:1, zo nodig aangevuld met optie c.
 - c) financieel compenseren: als fysieke herplant niet mogelijk is, worden bomen gecompenseerd op basis van een in de uitvoeringsagenda uit te werken compensatieaanpak.

Kader 1: Ladder van behoud

3. Op welke manieren kan iemand compenseren?

Er zijn drie manieren om bomen of bosplantsoen te compenseren.

1. Fysieke compensatie: er wordt een boom/bomen of bosplantsoen teruggeplant.
2. Financiële compensatie: herplant wordt op financiële wijze voldaan.
3. Combinatie: combinatie van fysiek en financiële compensatie.

Alle bomen in de stad dragen in sterke mate bij aan de ambities en doelen op het gebied van *De groene en gezonde stad* en de *Aantrekkelijke stad* die gemeente Nijmegen in haar omgevingsvisie 2020-2040 Nijmegen *Stad in Beweging* heeft vastgesteld. Gemeente Nijmegen gaat daarom bij het kappen van bomen uit van 'Nee, tenzij' en werkt volgens de ladder van boombehoud. Inpassing, aanpassing en verplaatsing hebben altijd de voorkeur boven compensatie. Als er geen andere mogelijkheid is en een boom wordt daadwerkelijk gekapt, dan heeft fysieke compensatie altijd de voorkeur boven financiële compensatie. Gemeente Nijmegen wil de groene waarden van bomen graag behouden liefst binnen het perceel waar de gekapte boom heeft gestaan. Daarnaast zijn er combinaties denkbaar waarbij deels fysiek en deels financieel wordt gecompenseerd. Op die manier proberen ze het meest haalbare en wenselijke uit de situatie te halen voor het herstellen van de (plaatselijke) groene waarden. Zie ook kader 1.

4. Hoe wordt de compensatie bepaald?

4.1 Hoe wordt de compensatie bepaald?

Compensatie wordt bepaald aan de hand van waardepunten uit de waarderingstabel van het Bomenplan (zie bijlage 1). Tabel 1 geeft aan welke herplant er wordt geëist. Voor illegale kap en noodkap zijn aanvullende regels opgenomen.

		Fysieke herplant	OF	Financiële compensatie
Categorie	Aantal waardepunten	Herplant aantal bomen		Compensatiebedrag*, **
A	50-60 (compensatie: maat 16-18)	1x		€1.200
B	≥60 (compensatie: maat 20-25)	2x		€ 3.000
C	Monumentale boom + ≥60 (compensatie: maat 25-30)	3x		€ 4.000
	Aantal waardepunten bosplantsoen	Herplant bosplantsoen		Compensatiebedrag*
D	≥60 punten	1:1		€12,50 per m2

4.2 Wat zijn de regels bij noodkap of illegale kap?

Noodkap

In geval van noodkap mag, in afwijking van de APV, een boom in geval van 'ernstige en acute gevaarzetting' met toestemming van de gemeente en dus zonder WABO-vergunning, direct gekapt worden. Deze toestemming kan worden afgegeven door de gemeente als er sprake is van acuut gevaar. De gemeente verifieert de mate van acute gevaarzetting altijd ter plekke. De publicatie van de vergunning gebeurt achteraf. Er geldt geen compensatie bij noodkap.

Illegale kap of schade aan de boom of het bosplantsoen

Bij illegale kap van een boom is er geen vergunning aangevraagd of toestemming tot noodkap verleend voor een boom of bosplantsoen waarvoor dat wel noodzakelijk was. De boom of het bosplantsoen is al verwijderd of zodanig beschadigd dat de boom of het bosplantsoen sterft. In het geval van kap zonder vergunning kunnen burgemeester en wethouders een boete voor het compensatiefonds ter compensatie opleggen aan de eigenaar van de boom. Dit kan ter hoogte van de taxatiewaarde zijn volgens de meest recente richtlijn van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van bomen of door het compensatiebedrag uit tabel 1 te vermenigvuldigen via de factoren in de onderstaande tabel 2. Bij herplant geldt een instandhoudingsplicht. De (taxatie)kosten worden verhoogd met de kosten van de taxateur en eventuele overige proceskosten.

Categorie:	Vermenigvuldigingsfactor compensatiebedrag:	Herplant
A	2X	1X
B	3X	2X
C	4X	3X
D	4X	1:1

Tabel 2: vaststelling bedragen bij illegale kap

4.3 Waarop zijn de compensatiebedragen gebaseerd?

De compensatiebedragen gaan uit van de kosten die verbonden zijn aan het planten en behouden van een boom. Deze bestaan uit het inrichten van de groeiplaats, het aanplanten van de boom en 3 jaar nazorg. Dit geldt ook voor bosplantsoen. Nijmegen heeft de voorkeur om groene waarden te compenseren op de plek waar de boom heeft gestaan. Om te stimuleren dat boomeigenaren bij voorkeur overgaan tot het fysiek compenseren op eigen perceel, worden de compensatiekosten voor financiële compensatie met 20% vermeerderd.

5. Hoe wordt de compensatie uitgevoerd?

5.1 Hoe werkt fysieke herplant?

Onder herplant wordt verstaan het aanplanten van een boom of bosplantsoen in de volle grond inclusief nazorg om op deze wijze de groene waarden te herstellen die bij kap verloren zijn gegaan.

Het aantal bomen en de aan te planten maat is vastgelegd in tabel 1. De locatie van de boom dient bij private terreinen op hetzelfde perceel te zijn of in eigendom van dezelfde eigenaar binnen de gemeentegrenzen. Bij gemeentelijke bomen of bosplantsoen wordt gestreefd naar herplant op dezelfde plek of in de buurt. Mocht hier onvoldoende ruimte zijn, dan wordt de boom of het bosplantsoen elders aangeplant.

De soort boom mag de eigenaar zelf bepalen. Geadviseerd wordt om wel een soort te kiezen die goed past in de omgeving en voldoende ruimte heeft om uit te groeien tot een volwaardige boom. Denk bij die afweging aan de toekomstige groei van de boom, de stand van de zon, schaduw, grootte van de tuin, plaats van andere bomen of groen etc.

Herplant moet plaatsvinden binnen 12 maanden na het kappen van de boom. Na aanplant dient de boom tenminste 3 jaar verzorgd en in stand te worden gehouden. Mocht de boom binnen 5 jaar sterven, dan dient een nieuwe boom aangeplant te worden. Bij wijziging van eigenaar, bijvoorbeeld door de verkoop van een woning, dient de nieuwe eigenaar te worden geïnformeerd over de herplantplicht. Bij uitzondering kan afgeweken worden van de termijn van 12 maanden.

Bij aanvraag van de vergunning voor kap wordt gevraagd om de nieuwe locatie en soort van de te herplanten boom, bomen of bosplantsoen aan te geven. Ook kan er gevraagd worden om de herplant na aanplant te actief te melden.

5.2 Hoe werkt financiële compensatie?

Als fysieke compensatie aantoonbaar niet mogelijk is, dan kan er financieel gecompenseerd worden. Het te betalen bedrag is vastgelegd in tabel 1. Bij de aanvraag van de vergunning kan gekozen worden voor financiële compensatie. Het bedrag wordt dan direct in rekening gebracht. Van het compensatiebedrag herstelt Nijmegen de groene waarden in de stad. Gemeente Nijmegen compenseert fysiek en heeft daarvoor een inspanningsverplichting.

5.3 Hoe werkt verplanten?

Als een bijzondere boom een hoge maatschappelijke waarde vertegenwoordigt, geldt een inspanningsverplichting tot behoud en/of verplanten. Er moet via een Boom Effect Analyse altijd worden uitgesloten of de boom naar een geschikte locatie kan worden verplant. Onder verplanten wordt verstaan het voorbereiden van het verplanten, het daadwerkelijk verplanten en het leveren van (intensieve) nazorg gedurende 5 jaar.

Verplanten gebeurt bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke standplaats en binnen hetzelfde perceel of aanliggende percelen van dezelfde eigenaar. Hiertoe verplicht Nijmegen alleen als dit (boom)technisch redelijkerwijs mogelijk en doelmatig is.

5.4 Hoe kan fysieke en financiële compensatie worden gecombineerd?

Het kan voorkomen dat er onvoldoende ruimte is om fysiek te compenseren. In dat geval is het mogelijk om zowel fysiek als financieel te compenseren. Tabel 1 geeft aan hoeveel er financieel gecompenseerd dient te worden.

Het is ook mogelijk om te wisselen van aanplantmaat. Aanplant kan bijvoorbeeld bestaan uit meerdere bomen van een kleinere maat. De financiële en fysieke waarde van de herplant moet minstens gelijk zijn aan de herplantwaarde uit tabel 1. Het is niet mogelijk om te compenseren in een andere vorm/type groen.

6. Hoe wordt compensatie gecontroleerd?

In gemeente Nijmegen is bureau Toezicht in combinatie met de afdeling Stadsbeheer verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften uit de kapvergunning. Zij treden op in het geval van het niet naleven van de opgelegde compensatie. Wanneer overtreding is vastgesteld, wordt een boete opgelegd. In het geval van kap zonder vergunning kunnen burgemeester en wethouders ter compensatie een bijdrage aan het compensatiefonds vaststellen.

7. Hoe wordt de financiële compensatie ingezet?

7.1 Hoe wordt de financiële compensatie verantwoord?

Jaarlijks legt Nijmegen de inkomsten en uitgaven vast in voortgangsbrief en bevat de volgende onderdelen:

- Ingekomen en bestede financiën in het betreffende begrotingsjaar
- Waar is het geld ingezet afgelopen plantseizoen?

7.2 Hoe worden de middelen uit financiële compensatie besteed?

De middelen worden uitgegeven aan het herstellen van de groene waarden die verloren zijn gegaan door het kappen van bomen of bosplantsoen. Gemeente Nijmegen koopt hiervoor bomen die worden uitgegeven op de Boomfeestdag. Op deze wijze compenseert Nijmegen groen op particulier terrein of op schoolpleinen. Afgaande op data van 2021, hebben we kunnen bepalen dat er relatief weinig kapaanvragen zijn die in aanmerking komen voor financiële compensatie. Er staan daar tegenover dus weinig inkomsten. Om deze reden is gekozen voor het relatief snel en effectief uitgeven van de financiële middelen via de exploitatiebegroting en rechtstreekse besteding aan bomen zonder hoge voorbereidings- en aanplantkosten.

7.3 In welk tijdsbestek worden de middelen uit financiële compensatie uitgegeven?

De binnengekomen middelen worden bij voorkeur binnen 1 jaar uitgegeven.

7.4 Waar worden de middelen uit financiële compensatie geplaatst?

De middelen uit financiële compensatie worden als aparte (inkomens)post opgenomen op de exploitatie begroting. De prognose is dat er jaarlijks €15.000 binnen komt (zie bijlage 2).

8. Hoe wordt gecommuniceerd?

Bij de uitvoering van dit compensatieplan dient voldoende oog te zijn voor communicatie. Denk daarbij aan het aanpassen van de website en het optimaliseren van de klantreis bij de aanvraag van een vergunning. Onderdeel van de implementatie is daarom een communicatieplan.

9. Hoe wordt geëvalueerd?

Na 2 jaar wordt de werking van dit compensatieplan en de nieuwe criteria voor de kapvergunning geëvalueerd door gemeente Nijmegen. Daarbij kijken ze naar de in- en output, kosten en baten van de compensatieregeling en kapvergunning en stellen zo nodig aanpassingen voor.

10. Welke taken en rollen zijn er?

Voor de uitvoering is een implementatieplan opgesteld. Bijlage 3 geeft het proces weer zoals ook opgenomen in het implementatieplan.

Bijlage 1: beoordelingskader kap uit het Bomenplan

In het Bomenplan (2021) is opgenomen welke regels gelden bij het kappen van een boom. Onderstaand staat het beoordelingskader voor de kap. Deze is gekopieerd uit bijlage 3 van het Bomenplan. Sommige delen uit bijlage 3 vervallen na vaststelling van dit compensatieplan. Waar dit het geval is, wordt dit benoemd.

Bijlage 3 – Beoordelingskader kap

Nijmegen beschermt haar bomen via de algemene plaatselijke verordening (APV). Wanneer je een houtopstand zoals een boom, bos of bosplantsoen wil kappen, dien je te onderzoeken welke regels er gelden. In deze bijlage is het afwegingskader van de kap opgenomen.

1.1 Omgevingsvergunning nodig?

Er zijn verschillende situaties en motivaties te bedenken waarom je een boom of bosplantsoen zou willen kappen. Door het stroomschema uit Figuur 1 te doorlopen wordt de vraag beantwoord of een omgevingsvergunning nodig is en welke regels dan gelden. In de APV staat nog vermeld welke voorschriften er aan een vergunning verbonden kunnen worden.

Noodkap en aanschrijving

In het geval dat een boom direct gevaar oplevert voor de omgeving, kan worden afgeweken van de APV. De kap van een boom wordt beoordeeld aan de hand van de afzonderlijke procedure voor noodkap. De reden voor de noodkap moet aantoonbaar daarbij zijn. Als er gevaar dreigt voor de omgeving van een private boom, omdat deze gevaarlijk scheef staat of een boom vanwege een besmettelijke plantenziekte (zoals de lepziekte) een risico vormt, kan het college overgaan tot het aanschrijven van de boomeigenaar. Het college sommeert de eigenaar dan de gevaarlijke boom op korte termijn te kappen.

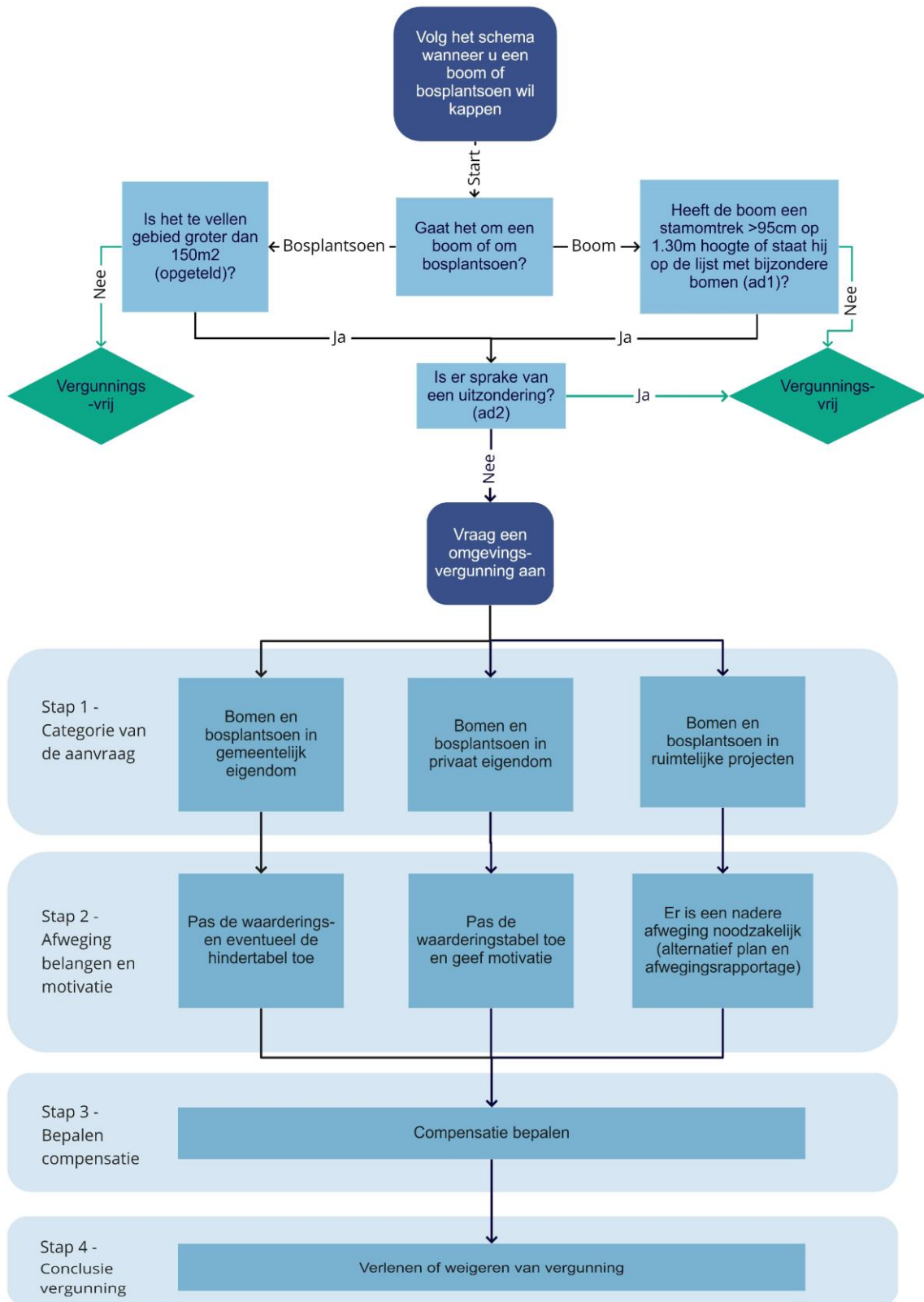
Ad. 1. Welke houtopstanden zijn vergunningplichtig?

In basis geldt dat alle bomen met een omtrek van >95cm of bosplantsoen van >150m² vergunningplichtig zijn. Daarnaast zijn bijzondere bomen ook vergunningplichtig (ad 1. in Figuur 1). Dit zijn gemeentelijke monumentale bomen, waardevolle bomen en buitengewone bomen. Buitengewone bomen zijn bijzonder vanwege een speciale reden. Denk aan een zeldzame, dendrologische of ecologische interessante boom of soort. Of aan een herdenkingsboom ter ere van het koningshuis of als herdenking van een persoon of bijzondere gebeurtenis. Leeftijd of stamomtrek zijn daarom niet relevant. De bomen staan op een lijst van de gemeente.

Ad. 2. Uitzonderingen

Niet voor alle bomen, bosplantsoen of handelingen is een omgevingsvergunning nodig. Er zijn de volgende uitzonderingen (ad 2. in Figuur 1)

- 1) dode bomen;
- 2) wegbepantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, beide voor zover bestaande uit niet-geknotte populieren of wilgen;
- 3) bomen, fruitbomen of kweekgoed die deel uitmaken van een bedrijfsmatige exploitatie. Met uitzondering van erfbeplanting;
- 4) houtopstand die bij wijze van dunning moet worden geveld;
- 5) houtopstand die deel uitmaakt van als zodanig bij het Bosschap geregistreerde bosbouwonderneming en gelegen is buiten een bebouwde kom, tenzij de houtopstand een zelfstandige eenheid vormt die:
 - a) ofwel geen grotere oppervlakte beslaat dan 10 are;
 - b) ofwel bestaat uit rijbepalingen van niet meer dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen;
- 6) houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektenwet of krachtens een aanschrijving of last van het college.

Figuur 1. Stroomschema omgevingsvergunning kappen boom

1.2 Stappenplan

Wanneer een omgevingsvergunning nodig is, moeten er 4 stappen worden doorlopen.

1. categorie van aanvraag
1. afweging belangen en motivatie
2. bepalen compensatie
3. conclusie vergunning

De stappen worden hieronder nader toegelicht.

Stap 1: categorie van de aanvraag

Er wordt uitgegaan van de volgende 3 categorieën:

- **Bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom:** dit zijn bomen in de openbare ruimte in beheer en eigendom van de gemeente, die door omstandigheden in de loop van de jaren minder vitaal zijn geworden of te veel hinder opleveren voor aanwonenden. Ze worden niet gekapt in het kader van een ruimtelijk project.
- **Bomen en bosplantsoen in privaat eigendom:** dit zijn alle bomen die geen gemeentelijk eigendom zijn en niet worden gekapt in het kader van een ruimtelijk project, maar vanwege een particulier of individueel belang.
- **Bomen en bosplantsoen in ruimtelijke projecten:** dit zijn bomen in ruimtelijke projecten, zoals de vervanging van riolering, projecten van woningcorporaties en gebiedsontwikkelingen.

Stap 2: afweging belangen en motivatie

Na het bepalen van de categorie van aanvraag, wordt het belang van de kap tegen het maatschappelijk belang van de boom afgewogen.

- 1) **Bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom:** voor deze bomen en bosplantsoen moet de waarderings- en (bij hinder) de hindertabel worden toegepast. Na toekenning van het aantal punten, ontstaat een eindadvies voor de gemeente. In verreweg de meeste gevallen neemt de gemeente dit eindadvies over. Om te voorkomen dat het systeem tot starheid leidt, kan het zijn dat in bijzondere gevallen een nadere afweging noodzakelijk is. De tabellen zijn te vinden onder 1.3 tabellen en toelichting.
- 2) **Bomen en bosplantsoen in privaat eigendom:** voor deze bomen en bosplantsoen worden de waarderingstabellen toegepast (zie 1.3 tabellen en toelichting). Afhankelijk van het aantal punten, ontstaat een eindadvies voor de gemeente. Ook hier geldt dat in de meeste gevallen de gemeente dit eindadvies overneemt. Om te voorkomen dat het systeem tot starheid leidt, kan het zijn dat er in bijzondere gevallen een nadere afweging noodzakelijk is. Voor aanvragen voor de kap van bijzondere bomen of waar twee of meer bomen gekapt moeten worden, kan de initiatiefnemer aanvullend gevraagd worden om een afwegingsrapportage/Boom Effect Analyse (BEA) aan te leveren.
- 3) **Bomen en bosplantsoen in ruimtelijke projecten:** voor projecten geldt dat een nadere afweging bijna altijd noodzakelijk is. Vaak worden meerdere bomen of grotere stukken

plantsoen tegelijkertijd gekapt, wat een grote impact op de omgeving kan hebben. Aan de andere kant worden er vaak ook weer veel bomen aangeplant. Soms kan de kap van bomen worden voorkomen door bomen vanaf het begin in het ontwerpproces mee te nemen. Voor projecten wordt daarom naast een afwegingsrapportage of BEA gevraagd om een compensatie/herplantplan.

Boom Effect Analyse (BEA)

In verschillende situaties kan aan de initiatiefnemer gevraagd worden om een afwegingsrapportage/Boom Effect Analyse (BEA) op te stellen waarin naast de vitaliteit van de bomen, het effect van een verandering op een of meerdere bomen in kaart wordt gebracht. Daarnaast worden voorstellen afgewogen hoe er met behoud, kap, verplaatsing en aanplant wordt omgegaan naast de andere belangen die spelen. Uitgangspunt hierbij is 'Nee, tenzij' en gaat volgens de ladder van behoud:

- 1) Inpassing: bomen worden ingepast in het ontwerp en blijven daarmee behouden.
- 2) Aanpassing: het plan wordt zo aangepast dat de bomen kunnen blijven behouden.
- 3) Verplaatsing: onderzocht wordt in hoeverre bomen verplaatst kunnen worden.
- 4) Feitelijke compensatie:
 - a) kwalitatief compenseren: de kwaliteiten van de bestaande bomen worden vervangen door een duurzame verbetering/vervanging van het groen in de omgeving. Een grote boom met kwaliteit kan meerdere kleine bomen vervangen en vice versa.
 - b) kwantitatief compenseren: de kwantiteit van de bestaande bomen wordt vervangen door hetzelfde aantal bomen. Verhouding is dan 1:1, zo nodig aangevuld met optie c.
 - c) financieel compenseren: als fysieke herplant niet mogelijk is, worden bomen gecompenseerd op basis van een in de uitvoeringsagenda uit te werken compensatieaanpak.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen kan een doordacht groen/bomenplan met voldoende omvang, de kap van bomen compenseren.

Stap 3: bepalen compensatie

Wanneer bomen worden gekapt worden of bosplantsoen verdwijnt, wordt afhankelijk van de situatie en de waarde van de bomen, de compensatie bepaald. De termijn van het aanbrengen van compensatie is altijd binnen 1 jaar na kap van de vergunde boom.

- **Bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom:** bomen en bosplantsoen worden vaak in het kader van beheer en onderhoud gekapt. Als er voldoende ruimte is voor een nieuwe boom of nieuw groen, zal de boom of het bosplantsoen worden gecompenseerd op de locatie. Anders wordt de boom elders aangeplant.
- **Bomen en bosplantsoen in privaat eigendom:** voor percelen kleiner dan 300m² geldt geen compensatieplicht. Voor bomen op een perceel groter dan 300m² geldt wel een compensatieplicht. De compensatieplicht is terug te vinden onder 1.3 tabellen en toelichting.

- **Bomen in ruimtelijke projecten:** op basis van de BEA of afwegingsrapportage wordt bepaald wat de waarde is van de bomen en het bosplantsoen dat verdwijnt en hoe er omgegaan dient te worden met compensatie.

Stap 4: conclusie vergunning en voorschriften

Na het doorlopen van de eerste twee stappen besluit de gemeente of een vergunning wordt verleend, in stap 3 welke compensatie daaraan wordt verbonden en in stap 4 eventueel welke voorschriften (genoemd in de APV) nog meer worden verbonden aan de vergunning.

1.3 Tabellen en toelichting

Hier zijn de volgende tabellen en toelichtingen te vinden:

4. Waarderingstabel bomen
5. Waarderingstabel bosplantsoen
6. Hindertabel bomen
7. Beslistabel bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom
8. Beslistabel bomen en bosplantsoen in privaat eigendom
9. Compensatietabel

1. Waarderingstabel bomen

Waarderingstabel bomen	Puntenoverzicht
1. Bijzondere boom	
Monumentale of buitengewone boom	30
Waardevolle boom	25
Overige bomen	0
2. Boomstructuur	
Onderdeel boomstructuur	25
Overige bomen	0
3. Beeldwaarde	
Onvervangbaar	30
In loop van de tijd vervangbaar	15
Vervangbaar	0
4. Vitaliteit	
Vitaal	30
Redelijk vitaal	15
Niet vitaal	0
5. Lokale klimaatinvloed*	
Zeer groot of boom in stenige wijk	20/25
Enig effect	10/15
Geen effect	0

* Het kappen van een tweede boom of daaropvolgende boom toetsen we voor *privaat eigendom* aan een verhoogde score voor lokale klimaatinvloed. Toetsing aanvraag altijd te beginnen met de minst waardevolle boom.

- 1) **Bijzondere boom:** bomen kunnen worden aangewezen als een monumentale boom, buitengewone boom of waardevolle boom (zie Figuur 2).
 - a) *Gemeentelijke monumentale boom:* dit zijn bomen van 70 jaar of ouder met een diameter van meer dan 50 cm. Deze bomen zijn aangewezen door de gemeente.
 - b) *Waardevolle bomen:* deze bomen zijn nog niet monumentaal, maar kunnen in de toekomst monumentaal worden. Een waardevolle boom is tussen de 50-70 jaar oud.
 - c) *Buitengewone bomen:* deze bomen zijn van een bijzondere soort of zijn aangeplant vanwege een bijzondere reden. Denk aan een zeldzame boomsoort die volgens de Nederlandse dendrologie nauwelijks voorkomt. Of aan een herdenkingsboom ter ere van het koningshuis of als herdenking van een persoon of bijzondere gebeurtenis. Leeftijd of stamomtrek zijn bij buitengewone bomen niet relevant.

	Leeftijd	Stamomtrek
Monumentale boom	70+	>50 cm
Waardevolle boom	50-70	n.v.t.
Buitengewone boom	n.v.t.	n.v.t.

Figuur 2. Overzicht bijzondere bomen

- 2) **Boomstructuur:** bomen en hun waarden worden in de boomstructuur extra beschermd. Deze boomstructuur is terug te vinden op de kaart in het Bomenplan. De waarden zijn stadsgezicht en statige lanen, ecologische verbinding en cultuurhistorie.
- 3) **Beeldwaarde:** bomen die onvervangbaar zijn voor het beeld, worden via deze weg beschermd. In de loop van de tijd vervangbaar zijn bomen die tussen de 30 en 50 jaar weer terug kunnen groeien om het beeld op te vangen. Vervangbaar is als een gelijksoortige boom binnen 30 jaar weer terug kan groeien of de boom geen essentieel beeldonderdeel vormt van het ensemble.
- 4) **Vitaliteit:** bomen groeien, worden ouder en kunnen sterven. De vitaliteit kan daardoor afnemen. Bomen die meer dan 15 jaar kunnen blijven staan, noemen wij vitaal. Tussen de 5 jaar en 10 jaar redelijk vitaal en onder de 5 jaar niet vitaal.
- 5) **Lokale klimaatinvloed:** een boom kan door schaduw, wateropvang of windafscherming invloed hebben op lokale klimaatinvloeden, zoals de gevoelstemperatuur, infiltratie en windstromen. Daarmee kan een boom positief effect hebben op het welbevinden van inwoners. Bomen in stenige zones of wijken zijn daardoor extra belangrijk en beschermen we daarom ook extra.

2. Waarderingstabel bosplantsoen

Waarderingstabel bosplantsoen	Puntenoverzicht
1. Beeldwaarde (esthetisch of afscherming)	
Hoge beeldkwaliteit of hoge mate van afscherming	30
Vervangbaar	0
2. Ecologische waarde	
Onderdeel met hoge ecologisch waarde	30
Enige ecologisch waarde	0
3. Cultuurhistorische waarde	
Cultuurhistorisch landschapselement	30
Geen cultuurhistorische waarde	0

- 1) **Beeldwaarde (esthetisch of afscherming):** bosplantsoen wordt vaak aangeplant vanwege de afschermende functie of beeldkwaliteit. Het weghalen van bosplantsoen kan het beeld erg veranderen. Het plantsoen krijgt voor een hoge beeldkwaliteit of mate van afscherming punten.
- 2) **Ecologische waarde:** bosplantsoen kan een belangrijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Ze vormen, net als structuren, een specifieke waarde voor het bevorderen van natuur in de stad zoals vogels, insecten, vlinders, bijen en vleermuizen. Ze dienen als verbindingroute, schuil- en

nestelplaats en geven mogelijkheden voor dracht en foerage. In sommige gebieden is bosplantsoen essentieel om deze waarde en functie in stand te houden. Deze bosplantsoenen krijgen punten.

- 3) **Cultuurhistorische waarde:** Bosplantsoen of andere elementen kunnen cultuurhistorische waarde hebben zoals hakhoutbosjes of juist onderdeel uitmaken van historische groenontwerpen. Het behouden hiervan kan zwaarder wegen dan het belang van de kap.

3. Hindertabel bomen

Hindertabel bomen	Puntenoverzicht
Overlast, tijdsduur in uren per dag	
Meer dan 26 weken per jaar, >4 uur per dag	30
12-26 weken per jaar, >4 uur per dag	20
5-12 weken per jaar, >4 uur per dag	10
Minder dan 5 weken per jaar, >4 uur per dag	0
Overlast, afstand tot object	
Minder dan 2 meter	15
2 – 5 meter	10
Meer dan 5 meter	0
Verhouding overlast boom tot tuin/huis/omgeving	
Zeer dominant	15
Dominant	10
Aanwezig, maar ondergeschikt	0

- 1) **Overlast:** bomen kunnen overlast veroorzaken voor mensen en soms voor andere bomen, planten of dieren. Soms is er met beheer en onderhoud een oplossing te vinden. Langdurige en/of ernstige overlast kan een reden zijn om een boom te verwijderen. Er zijn verschillende vormen van overlast, en we gaan hier dan ook verschillend mee om. Als reguliere beheermaatregelen grotendeels een oplossing kunnen bieden tegen de overlast, bijvoorbeeld door een VTA-inspectie, snoeibeurt van overhangende takken of aanpassing van de inrichting, vervallen de punten voor hinder.
- a) *Blad- en vruchtval:* blad, bloesem en vrucht zijn natuurlijke onderdelen van bomen. Dit accepteren we. Bij sterke mate van overlast verlichten we de overlast met beheermaatregelen.
- b) *Zichthinder:* zichthinder vanuit woningen/bedrijven ontstaat met name ter hoogte van de kroon en vormt soms een probleem als de boom dicht op de gevel staat. Zichthinder vanuit de tuin wordt niet als overlast aangemerkt.

- c) *Lichtinval*: door schaduwwerking kunnen bomen ervoor zorgen dat er minder licht in de huizen komt. Voldoende licht is van belang voor de gezondheid van onze inwoners. Om te bepalen of een huis voldoende lichtinval heeft, hanteren we de lichtnormen uit het bouwbesluit. Wanneer een huis te weinig licht heeft als gevolg van een boom, kan er gekeken worden of snoei een tijdelijke oplossing kan bieden. Dit geldt alleen voor licht in huizen, niet in tuinen. Daarnaast geldt een uitzondering voor huizen in bosgebied. Hier wordt geen lichtnorm gehanteerd, omdat wonen in de schaduw inherent is aan een bosrijke omgeving.
- d) *Zonnepanelen*: bomen kunnen licht wegnemen van zonnepanelen. Dit is echter geen reden om grote beheermaatregelen te treffen die schade aan bomen kunnen veroorzaken. Inwoners kunnen bij het plaatsen van zonnepanelen rekening houden met de mogelijke groei en schaduw van een boom.
- e) *Onderworteling/wortelopdruk*: wortels van bomen kunnen zorgen voor wortelopdruk. De gemeente verwijdert geen bomen vanwege wortelopdruk. Indien er een onveilige situatie ontstaat, zoekt de gemeente naar een passende oplossing.
- f) *Plagen*: een plaag heeft vaak een beperkte tijdsduur en een plaag tast zelden de vitaliteit van gezonde bomen aan. Plagen kunnen door de gemeente teruggedrongen worden en vormen daarmee vaak geen reden tot kap.
- g) *Allergieën*: stuifmeel is één van de bronnen die een allergische reactie op kunnen roepen. Stuifmeel verspreidt zich snel via de lucht over grotere afstanden. Het kappen van een enkele boom biedt geen oplossing en vormt daarmee geen reden tot kap.

4. Beslistabel bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom

Beslistabel bomen en bosplantsoen in gemeentelijk eigendom		
Score waarderingstabel	Score hindertabel	Eindadvies
<60 punten	<50 punten	Weigeren
<60 punten	≥50 punten	Verlenen
≥60 punten	≥50 punten	Nadere afweging
≥60 punten	<50 punten	Weigeren

5. Beslistabel bomen en bosplantsoen in privaat eigendom

Beslistabel bomen en bosplantsoen in privaat eigendom	
Score waarderingstabel	Eindadvies
<60 punten	Verlenen
≥60 punten	Weigeren

6. Compensatietabel

Vervallen. Vervangen door tabel 1 uit het bomencompensatieplan.

Bijlage 2: prognose inkomsten compensatieplan

Type vergunningaanvragen	Aantal vergunningen 2021	Verdeelsleutel 2021	A. Verdeelsleutel 2023*	B. vergunningaanvragen nieuwe APV*	C. gemiddeld aantal bomen per vergunning*	Totaal aantal bomen (prognose)	D. bomen na weigering vergunningen*	E. Opgelegde herplant op basis van punten APV*	F. Opgelegde herplant op basis van perceel*	G. waarvan keuze financieel*	Verwachte inkomsten op jaarbasis*
1-5 bomen	88	77%	77%	191	2	383					
5-10 bomen	15	13%	13%	33	8	261					
>11 bomen	12	10%	10%	26	25	652					
	115	100%	100%	250		1296	1166	466	106	5	€ 14.534,09

* Dit betreft een prognose op basis van onderstaande aannames

A. Verdeelsleutel	verhoudingen behouden op basis van 2021	
B. Vergunningaanvragen	toename naar 250 door strengere diameter/omvang	250
C. Gemiddeld aantal bomen	prognose overeenkomend met 2021	
D. Bomen na weigering	verleenpercentage strengere norm	90,0%
E. Opgelegde herplant APV	Opgelegde herplant via punten, strengere norm	40%
F. Opgelegde herplant perceel	perceel >300m2 via geodata	23%
G. Waarvan keuze financieel	persoonlijke keuze financieel, duurder dan aanplant	5%
H. Verwachte inkomsten	Gemiddelde van financiële bedragen	€ 2.733,33

Bijlage 3: proces uit implementatieplan

